

ÚJRAOLVASÓ

REXA DEZSŐ

A pápai főiskola könyvtára 1843-ban*

NEMESKÚTI REXA DEZSŐ *irodalomtörténész, levéltáros, helytörténész, nyelvész, író Nyitra megyéből Pestre származott nemes családban született 1872. február 28-án. Édesapja Rexa Pál (1834–1898) jogtudós, ügyvéd, földbirtokos, édesanyja Peregriny Gizella volt. A család sokáig a Deák téri evangélikus iskola első emeletén lakott, a gyermek Rexa Dezső a lakás alatti iskolában kezdte meg tanulmányait, ám az első osztály végén súlyosan megbetegedett és jobb fülére meg is süketült.*

Eleinte rossz tanuló volt, majd jogi tanulmányok után elvégezte a kereskedelmi akadémiát. 1899. szeptember 18-án megnősült, 1902-ben levéltárkezelői szakvizsgát tett. Ekkor már jó ideje jelentek meg regényei, elbeszélései, a levéltári kutatás iránti érdeklődése azonban csak tanulmányai közben támadt fel.

Első munkahelye Alsókubinban, Árva vármegye levéltárában volt 1902 szeptemberétől. 1910 szeptemberétől Székesfehérváron Fejér, majd 1919. november 1-jétől nyugdíjazásáig, 1937. szeptember 30-ig Pest vármegye levéltárosa, később főlevéltárnoka volt. Első, a levéltárban kutatók munkáját segítő kiadványait saját költségén jelentette meg.

Az első világháborúban haditudósítóként vett részt (44. születésnapján kellett bevonulnia). A trianoni békediktátum családját megfosztotta vagyonától, ezután levéltárosként keresett jövedelméből kellett megélnie. Az 1920-as évek második felében kollégájával és munkatársával, Gorzó Jánossal rendezte, selejtezte és költöztette Pest vármegye levéltárát — ezt a munkájukat máig példaeértékűnek tartják.

A kutatómunkát nyugdíjas éveiben sem hagyta abba, de 1945 után az eredményeit összesítő írások megjelentetését rendszeresen elutasították; kéziratban maradt műveiből egy posztumusz válogatás csak 2012-ben jelent meg: Beszélő

---

* A cím kissé félrevezető, mert nem a Főiskola, hanem a Képzőtársaság könyvtáráról szól. Megjelent: *Könyvtári Szemle* 3 (1915) 9–12. sz. 170–181. Facsimile: *A Könyvtári Szemlének III. évfolyamának hasonmás kiadása. Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 1980.* — Az eredeti íráshoz tartozó jegyzeteket normál, az általunk írott magyarázatokat kurzív betűkkel szedtük.

utcák, pletykáló házak. (A bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta, a szöveget válogatta Hidvégi Violetta. Budapesti Városvédő Egyesület–BFL–Herminamező Polgári Köre. Bp., 2011).

Sajtó alá rendezte Fáy András, Gvadányi József, Kazinczy Ferenc, Petőfi és Széchenyi kevésbé ismert műveit. Sokat foglalkozott színháztörténettel, Budapest múltjával, könyvritkaságokkal. Irodalmi tevékenysége sokrétű volt: írt verseket, elbeszéléseket, regényt, színdarabot. Írásait anekdotázó, Eötvös Károlyt idéző, kellemes stílus jellemzi. Elkezdte összegyűjteni és publikálni a vármegyei levéltárakban őrzött címeresleveleket, de művét nem fejezte be.

1964. november 19-én, 92 évesen hunyt el Budapesten. Sírja a Farkasréti temetőben van.

Főbb művei:

- *Az első máglya. Elbeszélés a magyar reformáció előidejéből. Bp., 1898 (A Luther-Társaság kiadványa)*
- *Az élet – regény. Regény, 1–2. Bp., 1898.*
- *Első és utolsó. Verskötet. Bp., 1899.*
- *Mézes órák. Verses vígjáték. Bp., 1899*
- *Egy nemes család története. Regény. Bp., [1906–1910 között].*
- *Báthory Erzsébet Nádasdy Ferencné. 1560–1614. Bp., 1908.*
- *A törvényhatósági levéltárak címeres levelei. Litterae armales. Kassa, 1909.*
- *Az árvai vár falképei. S. n., Székesfehérvár, 1912.*
- *Tizenkét illusztráció Faust-hoz; rajz Zichy Mihály; magyarázó szöveg. Rexa Dezső; Grill, Bp., 1913*
- *Lanc' versei. Petőfi első sajtó alá készített, de soha meg nem jelent versgyűjteményéről. Bp., 1922.*
- *Petőfi és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye. A költő születésének évszázados fordulójára szerk. Rexa Dezső. Bp., 1922.*
- *Lapok Petőfi Sándor naplójából. Pest, 1848. Hasonmás kiadás, sajtó alá rendezte Rexa Dezső. Bp., 1924.*
- *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei közigazgatási lexikon. Bp., 1926.*
- *A Nemzeti Színház megnyitásának története. Bp., 1927. (Pest vármegye és a Nemzeti Játékszín)*
- *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye általános ismertetője és címtára. Bp., 1930.*
- *Petőfi és Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye emlékei. Összegyűjt. Rexa Dezső. Bp., 1931.*
- *Dunamenti nyaralóhelyek. Bp., 1934. (Magyar városok monográfiája)*
- *Tabán. Emlékezés egy eltűnt városrészről. Bp., 1934.*

- *Hódolat Kölcsey emlékének. Bp., 1938. (A Vármegyei Tisztviselők Irodalmi és Művészeti Gyöngyösi István Társaságának kiadványa)*
- *A vicispántól a kishíróig és vissza. Miegymás a nemes vármegye portájáról. Bp., 1942.*
- *Képeskönyv képek nélkül a régi Pestről. Bp., 1947.*
- *Kossuth Lajos azt izente... (48–49 a népköltészetünkben). Bp., 1948.*
- *101 kép a régi Pest-Budáról. Bp., 1959.*
- *Árnyékrajzolatok. 1784–1814. Kassa, Regmetz, Szinna, Brünn, Széphalom. Rajzolta Kazinczy Ferenc maga kezével. Összeáll., sajtó alá rend. Rexa Dezső. Bp., 1977.*

Alább Rexa Dezső egy ma már kuriózumnak számító közleményét adjuk ismét közre, mely a Pápai Református Kollégium, illetve az annak kebelében 1841-ben megalakult Ifjúsági Képzőtársaság történetéhez szolgáltat mozaikszerű, de mindenképpen érdekes adatokat. A Képzőtársaság eredetileg (1840 novemberében) olvasótársaságként, tehát „hasznos könyvek” olvasásával foglalkozó, szervezettel alig rendelkező egyesületként alakult meg. Ez már önmagában feltételezi, hogy tevékenységüket a Kollégium tekintélyes könyvtárára alapozták, azonban szinte már megalakulásukkor saját, „társasági” könyvtár létrehozására is gondoltak. Az önképzőkörnek „rendes, rendkívüli és olvasó tagjai voltak. A rendes tagok részt vettek a társaság minden működésében. Munkát írtak, bíráltak, szavaltak, s a könyvtárt is használhatták. A rendkívüli tagok bizonyos díj lefizetése mellett megjelenhettek, mint hallgatók, a társaság ülésein. Az olvasók csak a könyvtár használatára voltak jogosítva. A rendes tagok egyenlően fizették az olvasási díjat az olvasókkal, s a könyvtár használatát illetőleg semmi különbség nem volt köztük.”¹ A befolyt összegek feleslegét a könyvtár gyarapítására fordították, a könyvtári ügyeket 1843/44-től kezdve külön könyvtári gyűléseken tárgyalták. 1844/45-ben új szabályokat hoztak, illetve a régieket kiegészítették. Eszerint a társaság tisztségviselői között az elnök, az első és másodjegyző, valamint a pénztárnok mellett külön tisztségként szerepelt a könyvtárnok is, akinek feladatát így szabták meg: „A könyvtárnok köteleztetik a) a társulat könyveire ügyelni, könyvosztásokra mindjárt a választásakor időt kitűzni, azokra pontosan megjelenni; b) könyvosztásokon a szokott mód szerint könyveket kiadni; c) az elrongyolt könyveket a gazdasági választmánynak köttetés végett átadni; d) a könyvtár körüli rendetlenkedőket vagy kárt okozókat gyűlésig az elnöknel bejelentvén, jogaik gyakoroltatását felfüggeszteni.”² A Képzőtársaság alaptőkével ugyan nem, de jelentős tagdíjbevéttel rendelkezett, hiszen a tagok száma csaknem minden évben (1841–1845) meghaladta a százat, s ezek „olvasási díj”-ként 20–30, majd 60–80 krajcárt, sőt még magasabb díjat

---

¹ BORSOS Károly: *A pápai ev. ref. főiskolai képzőtársulat története 1841–1891.* Pápa, 1892. 10.

² BORSOS 1892. 14.

is fizettek. Az első évben pl. a könyvtári bevétel meghaladta a 330 forintot — s ezt az összeget az alapszabály értelmében csak könyvek és lapok beszerzésére volt szabad fordítani. A könyvtár tehát gyarapodott, 1844-ben már 500 forintot tudtak beszerzésre fordítani. A tagság szorgalmasan olvasott, eleinte hetenként kétszer, majd négyszer, végül vasárnap kivételével naponta volt könyvosztás. Nem elégedtek meg a magányos olvasással, 1841-től az üléseken is olvastak fel jelesebb művekből részleteket.³ Beszerzés tekintetében igyekeztek lépést tartani a korrallal: a kortárs tudományos és szépirodalom rövid időn belül eljutott a társaság tagjainak a könyvespolcára. A lapok közül előfizettek a Tudománytárra, az Athenaeumra, az Életképekre, a Pesti Divatlapra, a Regélőre, politikai sajtótermékek közül pedig a Pesti Hírlapot és az országgyűlési Naplót jártatták.

A Képzőtársulat könyvtára a későbbi évtizedekben is jelentősen gyarapodott, 1896-ban a bibliotékában már 2469 kötet nyomtatott dokumentum volt. Ebből 934 kötet volt a szakirodalom (37,8%), 1310 kötet szépirodalom (53,05%) és 225 kötet tankönyv (9,1%).⁴ 1907-ben megjelent a társaság könyvtárának nyomtatott katalógusa is 800 kötet leírásával. A II. világháború előtt a Képzőtársaság könyvtára beolvadt a kollégiumi nagykönyvtár állományába.⁵

(MEZEI ZSOLT)

*****

DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS FŐISKOLA képzőtársulatát Petőfi, Jókai, Orlai Petrich Soma, Kozma Sándor, Kerkápoly Károly 1842-ben olyanná tették, hogy annak neve a magyar művelődéstörténetben örök időkre fennmarad. Petőfi és Jókai, az első természetesen Petrovics, a második Jókay első nyilvános szereplései estek meg kebelében. Petőfi olyan verseit olvasta itt fel, amelyek már túlnőttek az ifjúkori kísérleteknek még petőfies keretén is. Ott már a lángész jelentkezik benne, nem az önmagát kereső, bizonytalan, szenvedélyektől űzött, kétségtől visszariasztott nagy lelke. Olyan nyomokat hagy maga után, amelyeket az irodalomtörténet nemcsak a történeti teljesség miatt mutat és érdeme szerint vizsgál és ítél az ítéset. Mint a színpadról — a „bezárt menyország”-ból — ismét visszatérő diák itt él szavaló szenvedélyének, s ami ennél jóval több — itt süti ki elsőül lelkének csodálatos rakétáit, és itt tanul arra az időre gondolva, amely előtte áll ködben, bizonytalanságban.

---

³ BORSOS 1892. 17. Az első nyilvános felolvasáson Eötvös József Karthausiájából hangzottak el részletek.

⁴ MEZEI Zsolt: Pápai könyvtárak a századfordulón. Pápa, 1999. 73.

⁵ KÖVY Zsolt (szerk.): A Pápai Református Gyűjtemény. Pápa, 1987. 28–30.

Tudjuk, hogy pápai diák korában sokat olvas, hogy az 1840-ben alakult önképzőkör: „Képzőtársulat” könyvtárát⁶ használja s kölcsön kapott könyveket olvas. Petőfi természetében rejlik, hogy csak akkor kért, amikor már kifogyott abból, amihez jogos igénye volt, s így mi sem hihetőbb, minthogy csak akkor élt barátai könyvkölcsönző jóságával, amikor már a Képzőtársulat könyvtárában nem volt számára még olvasatlan könyv.

De mik voltak azok a könyvek, amiket a költő Pápán olvashatott? Ez érdekes kérdés, mert tudjuk, milyen fontossággal bír az olvasmány a lángész fejlődésére. Petőfi, aki – mint művei elárulják – igen sokat tudott, nagy olvasottsággal bírt, s egészen addig, míg Pestre Vahot mellé segédszerkesztőül nem került – alig volt ideje az olvasásra. Debrecenben betegsége, nyomora, elhagyatottsága miatt nem juttatták tanulmányokhoz, a többi időt, amit mint diák, mint vándorszínész, mint színházi szolga töltött el, szintén nem áldozhatta tanulmányokra. Szuper Károly, Petőfi színésztársa (Székesfehérvár, 1842) írja Naplójában, hogy Petőfi akkor „a Körbe” járt „hírlapokat olvasni, otthon nem olvashatott,⁷ hiszen egész télen hideg szobában lakott, s ha fel akart melegedni, csak hozzá ment s felolvasásokat tartott nekik saját verseiből és a Karthausiból.”⁸

E tények igazolják, mennyire fontos annak ismerete, hogy mit olvasott Petőfi Pápán.⁹ Az akkori iskolai könyvtárak anyagát nem rostálta meg semmiféle közoktatási tanács vagy egyéb szigorú testület. Az „iskolának nemeskeblű jóltevői”, a maecénások, a diákok – odaadták a könyveket, a diákok aztán hordták haza és olvasták vagy falták... Ilyen lehetett a pápai könyvtár anyaga is, amelyet eddig, úgy látszik, nem ismert a magyar könyvtártudomány sem, katalógusát,¹⁰ amelyet – véletlen folytán – most szerencsém lehet ismertté tennem.

Horváth Ignác 1842–43-ban a pápai főiskolán diákoskodott, tehát Petőfivel egy időben élt az iskola falai között s volt tagja – sőt pénztárnoka is – a Képzőtársulatnak. E Horváth Ignác gazdag könyvtárának átkutatásához juttatott a

---

⁶ Ferenczi Zoltán: Petőfi életrajza. I. köt. 225, 226. lap. *A kölcsönzési feljegyzések igazolják, hogy Petőfi legtöbbször a francia irodalom történetét, Horatius, Heine, Lenau, Schiller, Mathisson, Claudius, Young költeményeit olvasta. A magyarok közül leginkább Garai és Vörösmarty munkáit. KÖVY 1987. 29.*

⁷ 1842. december 16-án; lásd Szuper Naplóit, 18. lap.

⁸ Lásd ugyanott. November 11-iki feljegyzés. A Karthausit valószínűleg az 1839–41-ben megjelent Árvízkönyvből olvasta. Önállóan 1842-ben jelent ugyan meg, de hihetőbb, hogy a régebbi kiadásban bírták a színészek. Petőfi valószínűleg a képzőtársaság könyvtári példányából ismerte meg (lásd alább 160–161., hibás 164. helyett) szám alatt.

⁹ Lásd Ferenczy [!] előbb idézett munkáját. I. köt. 253. 1* alatti jegyzet.

¹⁰ A főiskola könyvtárában sincs meg, s mint Faragó János igazgató úr szíves leveléből értesülök – azt nem is ismerik.

baráti figyelmesség, s ott találtam egy kis nyomtatott, részben kézzel írott füzetet, mely e könyvtár szak-katalógusa.

A füzet könyvészeti leírása a következő:

A
DUÁNTULI REF. FŐISKOLAI
KÉPZŐTÁRSULAT
KÖNYVTÁRA
SZAK SZERINT

1843.

-----al jegyzett könyvek szerzői ismeretlenek.

PÁPÁN.

8° nyomtatott 8, kézzel írott 5 oldal, lapszámozva 12 lap.

A könyvanyag rendezés után katalogizálva áll előttünk s a rendezés nem bibliothekáriusi előrelátással készült, mert nagyjából szakokra osztván az anyagot, a számozást minden megszakítás nélkül futószámmal végzi, úgy, hogy az első szak (Politika és jogtan) 28 számú utolsó könyve után a következő szak (Gazdaság) első könyvének 29 a száma, tehát nem gondolt a rendező a könyvtár csaknem természetesnek mondható szaporodásával. A számozásban ugyan mégis akad ugrás, és ez igen érdekes korjellemző tényből áll elő. Az utolsó szak (Szépirodalom) utolsó alszaka (d. Zsebkönyvek) után, ahol nyomtatott rész véget ér,¹¹ következik a két kézírásos levél, melyen a könyvjegyzék előbbi szakok szerint osztályozva folytatódik.¹² Az itt következő könyvek a cenzúra által tilalmazottak, melyek címét nem lehetett katalógusokban hirdetni. Ezek a könyvek — íme! — csak a könyvárusi forgalomban voltak üldözöttek, mihelyt egyszer bejutottak a könyvtárak polcára, akkor már békésen járhattak kézről-kézre. Ezt igazolja az, hogy e tilalmazott könyvek nem voltak zárt, titkos helyen, hanem a polcokon sorban voltak s számuk az engedélyezett könyvek sorszámába illettek.

---

¹¹ 8 lap

¹² Így áll elő az, hogy a Politika és jogtan 28. sorszámú könyvét a 382-ik követi.

A könyvjegyzéknek az a része különös érdekléssel bírna — ha anyagának ez a része tetemesebb volna. Sajnos a kultúratörténetünkre oly fontos rész nem áll többől: mint három műből. Ezek:

Széchenyi: Stadiuma.

Deák: Követjelentése.

B. Farkas Sándor: Északamerikai utazása.

A kéziratos toldás többi címe a szakcím-tár elkészülte után szerzett munkák sorozata.

A Főiskola igazgatóságának szívessége folytán összevettem a mai anyaggal,¹³ s örömmel látom, hogy az értékes 1843. évi könyvtár igen csekély híjával megvan. Érdekes volna az alábbi könyvcímek közül megcsillagozottakat pontosan átvizsgálni, vajon nem akad-e benne jegyzet — Petőfi kezétől?

Itt közlöm a szakcímjegyzék teljes szövegét. Az egy* a könyvcím mellett azt jelzi, hogy a könyv ma is megvan a Képzőtársulat könyvtárában. A ** pedig, hogy a könyv nem eredeti helyén, hanem a főiskola hatalmas könyvtárának anyagába osztatott be. (Meg kell jegyezni, hogy a csekély szakismerettel — valószínűleg diák-könyvtáros igyekezetével — készült jegyzék több esetben bizonytalanul hagyott a könyvek azonosságának meghatározásánál.)

POLITIKA ÉS JOGTAN

Gr. Széchenyi: Hitel*	1
~ ~ Világ	2
~ ~ Kelet népe	4
~ ~ Magyar akadémia körül*	5
Gr. Desewfy József: A hitel című munka tagl.	6
Gr. Desewfy Emil: Alföldi levelek*	7
Gr. Desewfy Aurél: X, Y, Z könyv	8
Br. Eötvös József: Fogházjavítás*	9
Br. Eötvös József: Kelet népe és Pesti Hírlap*	10
Kossuth Lajos: Felelet gr. Széchenyinek*	11
Záborszky Alajos: Pesti Hírlap elleni gyanúsítások*	12
Fáy András: Kelet népe nyugaton	14
Kuthy Lajos: Polgári szózat kelet népéhez*	13

---

¹³ Jegyzéke a pápai ev. ref. főiskolai ifjusági képzőtársulat könyvtárának. Pápán, 1896.

Tocqueville: Democratia Amerikában 1–2. köt.*	15–16
~ ~ Daguerréotyp*	17
Br. Jósika Miklós: Vázlatok	18
~ ~ Irány*	18
Gorove István: Nemzetiség*	20
Orosz: Széchenyi mint író ¹⁴	21
~ ~ Századunk 1–2	22–23
Bloch Móric ¹⁵ : Zsidókról*	24
~ ~ Országgyűlési jegyzetek 1–2	25–26
Sréter: Visszaemlékezések*	28

GAZDASÁG

Gr. Széchenyi: A lovakról*	29
Gr. Széchenyi: Néhány szó a lóversenyről	30

TÖRTÉNETTUDOMÁNY

Kovacsóczi Mihály: Árpádia 1–3 ¹⁶	31–33
Kiss Bálint: Magyar régiségek*	34
Szilágyi [Ferenc]: Klio 1–3*	35–37
Horváth Mihály: Ipar és kereskedelem története Magyarországon*	38

ÉLETÍRÁS

Cucor: Hunyady János viselt dolgai ¹⁷	39
Toldy Ferenc: Kisfaludi Károly élete*	40
Dombi Márton: Csokonai Vitéz Mihály élete*	41
Kállay: Kölcsey Ferenc életrajza ¹⁸	42

---

¹⁴ Gróf Széchenyi István mint író. Kiadta balásfalvai Orosz József, Zala Vármegyének Tábla-bírója. Pozsony, 1832.

¹⁵ Ballagi Mór (1815–1891) teológus, nyelvész, a pesti református teológia tanára, a MTA első zsidó származású tagja. 1836–1837-ben a pápai kollégiumban filozófiát hallgatott.

¹⁶ Már csak az I. és II. kötete van meg.

¹⁷ Czuczor Gergely műve 1832-ben jelent meg.

¹⁸ Kállay Ferenc: Kölcsey Ferencz gyermek és ifjúkori életrajza s néhány eredeti levele. Pest, 1839.

FÖLDIRAT ÉS STATISTICA

Fényes Elek: Magyarország mostani állapota 1-6 ¹⁹	43-48
Fényes Elek: Magyarország statisztikája 1 köt.	49

UTAZÁS

Szóllósi: Napkeleti képek ^{*20}	50
Geg: ²¹ Moldvai magyar telepekről*	51
Szemere Bertalan: Utazás külföldön 1-2.**	53-54
Theon utazása Görögországban 1835-ben ²²	55

BÖLCSÉSZET

Szontagh: Propylaeumok a nagy ²³ philosophiához*	56
Cibor: A philosophia szükségessége ^{**24}	57
Wesselényi: Balítéletekről**	58
Blair ²⁵ : Aesthetikai és rhetorikai leckék 1-2**	59-60
Kölcsey: Aesthetikai és critikai dolgozatok M. M. 3-ik köt.	61
Henszlmann: Párhuzam az ó- és új-kor művészete között*	62
Toldy: Aesthetikai levelek	63
Szalay László: Észrevételek a Musarion felett	64

RÉGI CLASSICUSOK

M. t. t. ²⁶ Római classicusok 1., 2., 4. köt.*	65-67
M. t. t. Hellén classicusok 1-2.*	68-69
Kis és Kazinczy: Horatius levelei*	70

---

¹⁹ Ma csak az I-IV. kötete van meg.

²⁰ Szóllósi Ferenc: *Napkeleti képek eredeti rajzokban*. Kolozsvár, 1838.

²¹ Nyomdahiba: Gerő (Elek) helyett. [*Helyesen: Gegő Elek ferences szerzetes munkája!*]

²² Samuel Ludvig m. 1836-ban jelent meg Pozsonyban.

²³ Szontagh Gusztáv: *Propylaeumok a magyar philosophiához*. Buda, 1839.

²⁴ Cibor Ferenc (1797-1886) iskolarektor, pápai kollégiumi tanár (1839-1845), református lelkész. Művének teljes címe: *A philosophia szükségessége mit előbeszélt a helv. vallástételt tartók főtiszt. túl a dunai egyházkerülete anya iskolájában a philosophia oktató székbe ápr. 8. 1839. tartott igtatásakor*. Pápa, 1839.

²⁵ Hugo Blair (1718-1800) skót presbiteriánus lelkész, hitszónok. Műve magyarul „Hugo Blair rhetorikai és aesthetikai leczkéi” címmel jelent meg Kis János fordításában (Buda, Egyetemi Nyomda, 1838).

²⁶ M. t. t. = *Magyar tudós társaság*

LEVELEK

Kazinczy levelei 1-2.*	71-72
------------------------	-------

HÍRLAPOK ÉS FOLYÓIRATOK

Bajza: Athenaeum, 1837-1842. 2-2 köt.*	73-84
~ ~ Figyelmező, 1837-1840. 5 köt.*	85-89
Cserneczy [József] és Kovacsóczy [Mihály]: Szemlélő képekkel. 1833. első félév	90
Kovacsóczy: Szemlélő 1836. első félév	91
Kovacsóczy: Literatúrai lapok, 1836. első félév	92
Munkácsy: Rajzolatok, 1835.	93
Rothkrepf: Regélő, 1833-1836.*	94-99
Garay: Regélő 1842. 1-2. negyed*	100-101
Budapesti Szemle 1-2.	102-103
M. t. t. Tudománytár 1834-1838. 1-20. k.**	104-123
Musarion*	
Mátray: Honművész, 1833-1836.	125-126
Borsos: Világ, 1841. 1. félév	127
~ ~ Ismertető, 1841. 1. félév	128
Kossuth: Pesti Hírlap, 1841-42*	129-134
I.) Kéziratban: Házaló és Rózsa ²⁷	—

VEGYES

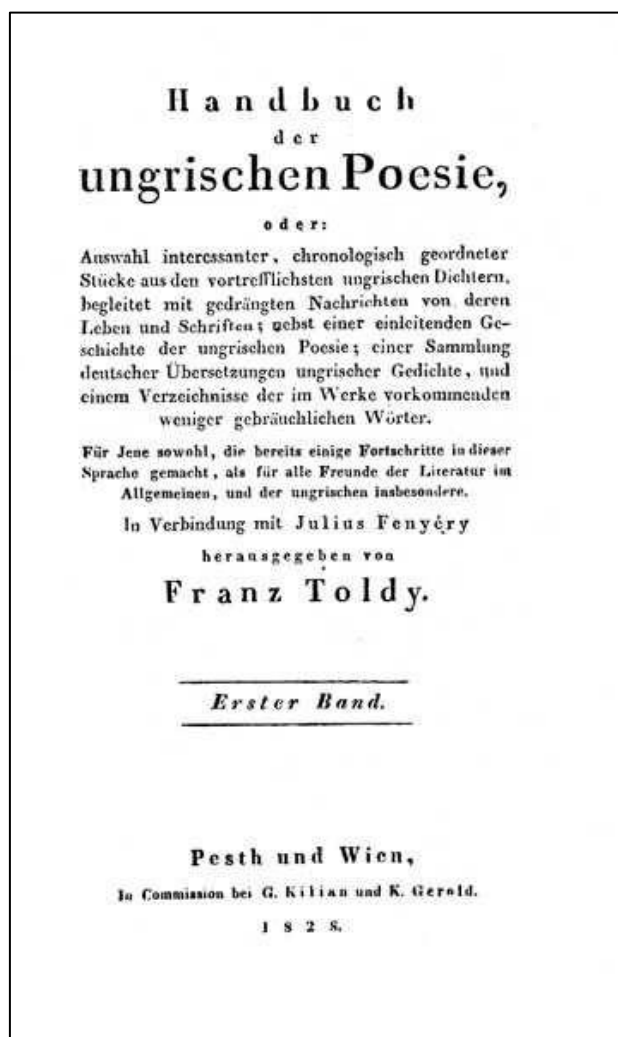
M. t. t. Évkönyvek, 1-4*	135-138
Kisfaludy Társaság: Évlapok, 1-3**	139-141
Kazinczy eredeti munkái 1-2 ²⁸	142-143
Bajza: Kritikai lapok, 1-7*	144-150
~ ~ Szózat a magyar színház ügyében*	151
Széchenyi: A magyar játékszínről*	152
Vachott Imre: Még egy szózat a magyar színház ügyében*	153
Szász [Károly]: Parthenon**	154
Szász: Sylloge	155
Nagy Elek: Napi eszmék*	156

---

²⁷ V.ö.: KERPEL Péterné: *Egy reformkori pápai diákfolyóirat: a „Rózsa” (1836-1837) = Acta Papensia 3 (2003) 3-4. sz., 217-240.*

²⁸ Lásd a túlfoldalon tett lábjegyzetet a mai könyvjegyzékről.

Kiss János: Soproni estvék, 1-2*	157-158
Kunoss: Részvét gyöngyei*	159
~ ~ Budapesti Árvízkönyv 1-5*	160-164
~ ~ Szavalástan*	165
Beke: Egyházi beszédei	166
Fáy András: Óramutató*	167

SZÉP IRODALOM

a) Versezetek

Gr. Zrínyi: Minden munkái, 1-2	168-169
Horváth Endre: Árpád*	170
Vörösmarty: Versek	174
~ ~ Zalán futása	175
~ ~ Kisebb hősköltemények	176
~ ~ Újabb munkái 1. k.	177
Bajza versei*	178
Berzsenyi összes munkái**	179
Császár ²⁹ versei	180
Dajka versei*	181
Garay versei**	182
Garay: Csatár	183
Kunoss: Dalfüzér*	184
Toldy és Fenyéri: Hadbuch der Ungarischen Poesie, 1-2 ³⁰	185-186
Kölcsey: Versek M. M. 1. köt.	187
Kisfaludy Sándor: Himfy Szerelmei, 1-2*	188-189
~ ~ Regék a magyar előidőből, 1-5*	190-191
~ ~ Gyula szerelme	195
Tóth Lőrinc: Szívhangok*	196
Ossian énekei, 1-3*	197-499 ³¹
Schiller versei*	200
Kiss János versei	201
Hafiz persa költő versei	202

b) beszélyköltészet

Józsika (sic!) Miklós: Abafy, 1-2 ³²	203-204
Józsika (sic!) Miklós: Zólyomi	205
Józsika (sic!) Miklós: Könnyelműek, 1-2	206-207
Józsika (sic!) Miklós: Utolsó Báthory, 1-3	208-210

---

²⁹ Császár Ferenc (1807-1858) költő, jogász, 1822-1824 között bencés szerzetes.

³⁰ Toldy (Schedel) Ferenc és Fenyéry Gyula (Zádor-Stettner György) közös munkájaként 1828-ban megjelent kézikönyv. Címlapját lásd az előző oldalon!

³¹ Nyilvánvaló elírás vagy nyomdahiba, helyesen: 197-199.

³² Józsika regényeinek azonossága nem volt megállapítható.

Józsika (sic!) Miklós: Csehek Magyarországon, 1-4	211-214
Józsika (sic!) Miklós: Élet és tündérhon, 1-3	215-217
Fáy András: Bélteky-ház 1-2	218-219
Fáy András: Mesék, 1-2** ³³	220-221
Pichler Karolina: Buda vára visszavétele	222
Dugonics: Aranypercek*	223
Victor Hugo: Bugjargal* ³⁴	224
Kovács Pál: Beszélfüzér 1-2*	225-226
Petr. Horváth ³⁵ Lázár: Az elbujdosott, 1-2*	227-228
Bezerédy Amália: Földesi estvék	229
Florián novellái. Ford. ifj. Kiss János ³⁶	230
Hauvald elbeszélései, 1-3*	231-233
Széplaky Erneszt: Pillangó	234
Náray Antal: Máté vára, 1-2*	235
... .. Vándor ³⁷ szünórái, 1-2*	236-237
Kölcsey: Elbeszélések, M. M. 2-ik köt.	238
Gaál: Szirmay Ilona, 1-2*	239-240
Kuthy Lajos: Novellák, 1-4*	241-244
Kazinczy: Literatura, 1-8*	245-252
Zsocke: Alamontade ³⁸ a gályarab	253
~ ~ Ausgewahlte Novellen, 1-6 ³⁹	254-529 ⁴⁰
Campe: Ifjabbik Robinzon, 1-2** ⁴¹	286-287
K. t. t. Külföldi regénytár, 1-6 ⁴²	293-298
Botz ⁴³ (Dickens): Niklas Niklebi, 1-7* ⁴⁴	299-305
Vörösmarty: Ujabb munkái, II. kötet	381

---

³³ Ennek ma 1852. évi kötete van meg a főiskolai könyvtárban.

³⁴ Victor Hugo: *Bug-Jargal. Ford. Deáky Fülep Sámuel. Kolozsvár, 1837.*

³⁵ *Petrichevich-Horváth Lázár: Az elbujdosott, vagy egy tél a fővárosban. Kolozsvár, 1836.*

³⁶ Sopron, 1840.

³⁷ Báró Lakos János (1776-1843) hadtörténeti író, tábornok, az MTA tagja: *Vándor szünórái I-II. Pest, 1839. Lakos Kazinczy Ferenc és Kis János barátja volt.*

³⁸ *Johann Heinrich Zschokke műve 1833-ban jelent meg magyarul Pesten, Wigand Ottónál.*

³⁹ Ennek az 1824. évi 1. kötete van meg.

⁴⁰ *Nyilvánvaló elírás vagy nyomdahiba, helyesen: 254-259.*

⁴¹ Ennek az 1787. évi 1. kötete van meg.

⁴² A VI. kötete hiányzik.

⁴³ *Helyesen: Boz, Charles Dickens írói álneve.*

⁴⁴ A katalógus szerint Nick Nickelbi's Leben.

c) színművek

M. t. t. Külföldi játékszín 1–2. foglalatja	—
~ ~ Iphigenia Taurisban.* Nőtelen philosoph	306
~ ~ Külföldi játékszín. 3–5. foglalatja	—
~ ~ A játékos. Alzir.* Tancreéd	307
~ ~ Külföldi játékszín. Messinai hölgy*	308
~ ~ Eredeti játékszín 1–8 foglalatja	—
~ ~ Vérnász.* Tirus. Falusi lakodalom*	—
~ ~ Átok.* Zsarnok apa.* Ekebontó Borbála*	—
~ ~ Az atyátlan.* Rózsa*	309–316
Gr. Teleky: Kegyenc*	317
Szigligeti: Gyászvitézek*	318
~ ~ Micbán családja*	319
~ ~ Ál Endre*	320
~ ~ Dienes vagy a királyi ebéd*	321
Vörösmarty: Maróth Bán	322
~ ~ Csongor és Tünde	323
~ ~ Bujdosók**	324
~ ~ Salamon király	325
~ ~ Az áldozat. A fátyol titkai	326
~ ~ Julius Caesar. Árpád ébredése. Kincskeresők	327
Tóth Lőrinc: Vata*	328
Kovács Pál: Thália, 1-3*	329–331
Bessenyei György: Agis tragédiája*	332
Eöri Szabó Gábor ⁴⁵ : Arandó és Miranda**	333
Garay: Árbóc	334
Gaál: A király Ludason*	335
Ney Ferenc: Hilderich és Clodvigh	336
Vajda: Joguz*	337
Nagy Ignác: Argyrus királyfi	338

---

⁴⁵ DREKK O.794/354.2. Eöry Szabó Gábor: *Arandó és Miranda...* (Vígjáték 3 felvonásban) Pápa, 1807. Autográf kézirat, 12 ff. Nyomtatásban megjelent: *Veszprém, Szammer Kláránál*, 1810. (DREK B.I. 192.) REXA Dezső: *Ki írta az „Arandó és Miranda”-t?* = *Akadémiai Értesítő* 28 (1917) 552–554. — Eöry Szabó Gáborról: KÖBLŐS József: *„Idvez légy, Kedves Druszám!” A pápai Eöry Szabó és Eöry családok a XVIII. században.* = *AP 10* (2010) 12. sz. 1–67., különösen 17–18.

Színműtár, apró füzetekbe kötve

	—
1. Ruy Blas,* Peleskei nótárius,* Fehér és fekete*	339
2. Egyesüljünk.* Romilda.* Savage Richard*	340
3. I-ső Károl és udvara.* Pazarfösvények,* Pártfogolás*	341
4. Báthory Erzsébet.* Bánk Bán*	342
5. A növendék.* Születésjog*	343
6. Cordai Charlotte.* Semmi rosszat.* Liquerolles Lujza*	344
7. Szív és trón.* Cillei Ulrik*	
8. Párizsi adós.* Kénytelen király*	346
9. Megházasodtam.* Két Júlia.* Fiatal keresztanya*	347
10. Egy pohár víz.* Ármány és szerelem*	348
11. Zách nemzetség.* Morus Tamás*	349
12. Nemes és polgár.* Nő és királyné*	350
13. Korona és kard.* Anya és vetélytárs*	351
14. Darlington Richard.* Lánc*	352
15. A fricska.* Hagyjatok olvasnom.* A művész álma*	353

d) zsebkönyvek

Vajda: Nemzeti Almanach 1841–42	354–355
Kisfaludy Károly: Auróra, 1828	356
Bajza: Auróra, 1834–1837* ⁴⁶	357–360
~ ~ Auróra, 1834–1835* ⁴⁷	361–362
~ ~ Emlény, 1837–1843*	363–369
Garay: Hajnal, 1837–1838*	370–371
~ ~ Pécsi Auróra*	372
Szentiványi: Remény, 1839	373
~ ~ Remény, 1841	374
... .. Aglája, 1839	375
... .. Virágfüzér	378
Hazucha: Buda ⁴⁸	379
~ ~ Berliner Taschenbuch	380
Péczei: Lant, 1832–1833 ⁴⁹	376–377

---

⁴⁶ Ebből most csak az 1835–36. évi folyam van meg.

⁴⁷ Csak az 1835. évi van meg.

⁴⁸ Hazucha Xav. Ferenc: Buda. Színművek zsebkönyve 1839. Földváry Gábor arcképével. Pest, 1839.

⁴⁹ A füzet nyomtatott része e vonallal végződik, innen kezdve egykorú kézirat.

**A Censura által kinyomtatni nem engedett 's a' nyomtatás
után vett könyvek számjegyzéke**

POLITIKA ÉS JOGTAN

Széchenyi: Stadium*	3
~ ~ Üdvlelde* ⁵⁰	382
Deák Ferenc: Követjelentés*	27
Liszt Ferenc: Polgári gazdálkodás, 1, 2, 3* ⁵¹	383-385
Wesselényi: Szózat a magyar slav, sat.	386
... .. Protestantizmus, slavismus*	410
... .. Protest. főiskolai pályamunkák	403

GAZDASÁG

TÖRTÉNET TUDOMÁNY

ÉLETÍRÁS

FÖLDIRAT ÉS STATISZTIKA

UTAZÁS

B. Farkas Sándor: Észak-Amerikai	52
BÖLCSÉSZET	
Tudományok veleje	387

RÉGI CLASSICUSOK

---

⁵⁰ Széchenyi István egy nemzeti sírkert létrehozásának eszméjét hirdette meg ebben az 1843-ban megjelent munkájában. A szabad ég alatti temető magyar elnevezéséül a német Walhalla („a hírnév temploma”) helyett a maga alkotta „üdvlelde” szót javasolta.

⁵¹ A bejegyzés hibás. Friedrich List (1789-1846) német közgazdász, gazdaságpolitikus „A politikai gazdálkodás nemzeti rendszere” (ford. Sárváry Antal) c. művéről van szó, mely Kőszegen jelent meg 1843-ban.

LEVELEK

HÍRLAPOK ÉS FOLYÓIRATOK

VEGYES

Szer[kesztette]: Frankenburg [Adolf]. Életképek, 1-2*	388-389
Mondolat*	390
Kisfaludy Károly munkái ⁵²	416
Flaccus ⁵³ Satyrái*	391
Bimbók, 1-2	411-412
Magyar Életképek, 3 ⁵⁴	422

VERSEZETEK

Virág Be[nedek]: Magyar Minerva*	392
Gróf Teleki: Versei	393
Lukács: Kisdéd utazó ⁵⁵	394
~ ~ Kis verselgető	395
Balumaier (sic!) Aeneise 1, 2, 3 ⁵⁶	413-415

BESZÉLYKÖLTÉSZEK

Történetek a mai időből	396
Nagy Ig[nác]: Beszélyei, 1, 2, 3	397-399
... .. Tárcsai Bende, 1, 2, 3 ⁵⁷	400-402
Külföldi Regénytár: Twist Olivér, 1, 2, 3	418-420
Külföldi Regénytár: Bőkezű szerető*	421
Külföldi Regénytár: Éj és korány ⁵⁸	424

---

⁵² A vegyes szakba tévedtek azok is, amelyeknek más, itt felvett szakban lett volna a helyük.

⁵³ *Quintus Horatius Flaccus* (Kr. e. 65–Kr. e. 8.) római költő.

⁵⁴ 1843–1848 között jelent meg Frankenburg Adolf szerkesztésében.

⁵⁵ *Lukács Pál* (1801–1873) nevelő, főúri családoknál magántanító. 36 könyvet írt az ifjúság számára, melyek a maguk idejében igen elterjedt olvasmányok voltak.

⁵⁶ *Alois Blaumauer* (1755–1798) osztrák író művéről van szó.

⁵⁷ *Vajda Péter* három kötetes regénye (1837), melynek cselekménye a XIII. században, II. Endre király országában játszódik.

⁵⁸ Ekkor u[gyanis] egybe volt kötve, most három kötet.

SZÍNDRŰVEK

Rómeó és Júlia	404
Boszu*	405
Alpár	406
Ozmondok	407
Ludas Matyi*	408
Torquato Tasso	409
Kisfaludi Károly munkái 2	417

ZSEBKÖNYVEK
